1849. № 104.

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 29 December.

Deze Courant kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 12, die voor de 4e bl. tot 4 uur aangenomen worden.

De Gouverneur der Provincie Drenthe, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat gedurende dezen winter, telkens bij invallenden dooi, de tolboomen, op de groote Rijkswegen in deze provincie, alsmede op den provincialen kunstweg van *Assen* naar *de Hilte*, zullen worden en blijven gesloten, tot dat het op nieuw begint te vriezen of de vorst geheel uit den grond zal zijn, voor alle Wagens, Karren, Voer- en Rijtuigen, welke gehouden kunnen worden meer dan *Vijf Honderd Nederlandsche Ponden* vracht te hebben, gelijk mede voor Diligences en Postwagens, *met andere goederen dan die der reizigers beladen*, zullende bedoelde rijtuigen door geenen tolboom mogen passeren, ten zij vooraf van de voormelde Wagens, Karren, Voer- en Rijtuigen de *meerdere* vracht, en van de Diligences en Postwagens de bedoelde vrachtgoederen, afgeladen zullen zijn. *De Gouverneur voornoemd, afwezig.*

Assen, *Het Lid van Gedep. Staten*,
1 *Dec.* 1849. vos.

Nederland.

26 *Dec.* — In de zitting van de Eerste Kamer van 24 dezer zijn de laatstelijk door de Tweede Kamer aangenomene wetsontwerpen ingekomen Voorts is aangenomen het ontwerp tot overgang van uitgestelde in werkelijke schuld met algemeene stemmen. Daarna is de zitting opgeheven.

— Bij gelegenheid van de beraadslagingen over het Hoofdst. IV van de staatsbegrooting (*Binn. Zaken*) heeft de heer *v. Randwijck* eene allerbelangrijkste rede uitgesproken, waarin hij een aantal groote werken van openbaar nut heeft aangewezen, welke in de verschillende provincien aangelegd en waarvan voordeel getrokken zou kunnen worden. Daarvoor zou 6 millioen gevorderd worden. Schuld daarvoor te creëeren zou woekerwinst opleveren. Maar ook zonder schuld te maken zouden de kosten gevonden kunnen worden, door den verkoop van domeinen of door het uitgeven van muntpapier. Ook vereenigt zich de spreker met hetgeen bij de discussien in het midden is gebragt door den heer *Storm van 's Gravesande* nopens het verkeerde van het reglement omtrent het abonnement der reisgelden van de ingenieurs.

— Den 23 dezer is te Amsterdam door de activiteit der policie een beruchte boosdoener, te dezer stede te huis behoorende, aangehouden, die in het bezit is gevonden van eene aanzienlijke som aan kontanten en bankpapier, benevens onderscheidene gouden en zilveren voorwerpen, vermoedelijk buiten de stad gestolen. *Amst. C.*

— Aan de Utrechtsche Hoogeschool zijn sedert den aanvang van het tegenwoordig Rectoraat tot aan de wintervacantie op nieuw ingeschreven 99 studenten, waarvan 81 te Utrecht en 18 elders studeren.

— Laatstleden donderdag avond heeft de Wel Eerw. Zeer Gel. Heer *L. J. van Rhijn*, vroeger afgevaardigde van het Nederl. Zendelinggenootschap en thans predikant in de naburige gemeente Chaam, in het kerkgebouw der Nederd. Herv. Gem. te Breda, voor eene aanzienlijk opgekomene schaar, een belangrijk verslag uitgebragt van de pogingen, tot uitbreiding van het Christendom in onze Overzeesche bezittingen en elders aangewend, waarvan de redenaar, die van de jaren 1846 tot 1848 de voornaamste zendelingsstichtingen in genoemde verwijderde gewesten bezocht, het beste getuigenis kon afleggen, en ook het verblijdend berigt gaf van den bloei der in verscheidene plaatsen aldaar gevestigde Christengemeenten.

— Op vrijdag jl. rukten te Zwolle binnen, 20 kavalleristen, om de dienst als maréchaussées te verrigten; juist op den marktdag, gaf dit gezigt den landlieden groote blijdschap, wetende dat zij daardoor gedurende den winter vrij zijn van de Nederlandsche plaag: landlooperij en bedelarij. *(Amst. C.)*

— Naar wij vernemen, heeft H.M. de Koningin-Weduwe het lustslot Soestdijk gekocht en is zij voornemens aldaar met der woon zich te vestigen. *(Ned.)*

— Een verslag van een bezoek der Nederlandsche Kolonien in Michigan en Wisconsin, door Ds. *Wyckhof*, Predikant te New-York, in Junij jl. gedaan op last van de algemeene Synode der Gereformeerde Protestantsche Hollandsche Kerk van Noord-America, bevat de volgende opgave: De stad Holland met haren omtrek bevat 235 huizen, Groningen 30, Zeeland 175, Drenthe 45, Vriesland 69, Overijssel 35, het Graafschap 50: te zamen ongeveer 630 huizen met eene bevolking van nagenoeg 3000 zielen.

— Men merkt op dat de bijen hare cellen digter sluiten dan het voorgaande jaar; men ziet hierin een voorteeken van een strengen winter.

— Te Steenwijkerwold is ten gevolge van het bedanken van den vroeger aldaar beroepen leeraar *A. W. Kamp*, predikant te Zwartsluis, door den eerw. kerkenraad der Herv. Gemeente, 20 dezer met algemeene stemmen tot herder en leeraar beroepen, de Heer *A. B. la Corouttre*, thans predikant te Wormer.

— Ook in Overijssel en Groningen wordt de jagt met 31 Dec. gesloten.

— In den voormiddag van 23 dezer tusschen 10 en 12 ure is te Leiden een belangrijke diefstal gepleegd in zeker huis op de Heeregracht, terwijl alle bewoners naar de kerk waren. Vermoedelijk is men door een valschen sleutel in huis gekomen. Het ontvreemde bestaat in 48 zilveren en 1 gouden voorwerp, *f* 960.75 aan contanten en coupons, en 11 bankbilletten ter gezamenlijke waarde van *f* 715.

— Aan de *Prov. Gron. C.* ontleenen wij de volgende vier berigten: Met genoegen vernemen wij, dat het elfjarig meisje te Ulrum, waarvan wij voor eenigen tijd melding maakten als hebbende dertig koperen haken gebraakt, naar Groningen vervoerd en aldaar onder zorgvuldige geneeskundige behandeling gesteld is. Naar men hoort, is het getal haken, die het kind kwijt geworden is, reeds tot 44 geklommen; daarbij had zij ook beddevederen, draden zijde, koperen oogen en stukjes ijzerdraad van zich gegeven. Tot zonderlinge geruchten geeft dit geval aanleiding, en het is bedroevend, dat ook het bijgeloof in dezen eene voorname rol speelt, en het op nieuw gebleken is, dat het denkbeeld van betoovering ook te Ulrum nog niet is uitgestorven. Een van beide, zegt de berigtgever, moet waarheid wezen: het kind heeft die voorwerpen bij zich gehad, hoe dan ook ingekregen, en de natuur is werkzaam geweest, om het er van te ontlasten, en dan is het voorzeker eene zaak, die de aandacht der geneeskundigen overwaardig is; — of het kind had die dingen niet bij zich, en dan zoude er sprake kunnen zijn van bedrog, dat bij zulk een jong, reeds zoo veel geleden hebbend meisje echter niet te vooronderstellen is, noch bij de zuster van het kind en haren echtgenoot, die het weesje opvoeden en verzorgen. Nu het kind onder naauwkeurig geneeskundig onderzoek gesteld is, zal het weldra blijken, wat er van de zaak zij. — Het achtjarig meisje te Spijk, wier kleederen door eene stoof met vuur in brand geraakt zijn (zie *Dr. Ct* van 21 dezer), is aan de bekomene brandwonden overleden. — Den 21 Dec. jl. is door collatoren en stemgeregtigden van Westerlee, ter vervulling van de vacature, op Januarij e.k. zullende ontstaan door het aan den weleerw. heer *G. Penon* verleend emeritaat, de volgende nominatie gemaakt, alphabetisch gesteld: *M. Adriani*, pred. te Loppersum; *H. Damsté*, candidaat te Groningen; *J. C Eikman*, pred te Nunspeet; *H. van Griethuizen*, pred. te IJlst; *W. Lolkema*, pred. te Westerbork; *W F. Paehlig*, pred. te Beetgum; *P. Penon*, cand. te Westerlee; *A. Rutgers*, pred. te Slochteren; *B. Sanders*, pred. te Gasselte; *W. Speckman*, pred. te Bergum; *F. Wichers*, cand. te Groningen; *A. Zuidema*, pred. te Kijl Windeweer. — Een sterk voorbeeld van buitengewone zwaarte bij varkens heeft zich

dezer dagen te Hoogemeeden, in de gemeente Aduard, opgedaan. De landbouwer *Hendrik Aalfs* aldaar heeft op den 17 dezer *drie* jonge varkens geslagt, die te zamen het ongehoorde gewigt hadden van 1127 halve Nederlandsche ponden, terwijl het zwaarste alleen 405 dusdanige ponden woog. Deze varkens waren op den 23 Januarij dezes jaars ten huize van *Aalfs* geboren, en dus op den dag, waarop zij geslagt werden, nog geene 47 weken oud. Het buitengewone der zwaarte dezer dieren wordt nog sterker, wanneer men in aanmerking neemt, dat zij van Mei tot aan Norgermarkt (den eersten dingsdag in September) op het land geloopen en aldaar geen ander voedsel gebruikt hebben dan karnemelk en wat zij in de weide vonden. Toen genoemde landbouwer zijne varkens, gelijk het meestal om dezen tijd in deze streken geschiedt, in het hok gebragt had, begon hij ze eerst te mesten, met gerstenmeel en karnemelk.

Het is vrij zeker, dat deze soort van varkens, zijnde blaauw, of ook wel blaauw- of zwartbont van kleur en dus geen eigenlijk inlandsch ras, voor de mesting zeer geschikt is. Getuige daarvan ook, dat nog andere houders van varkens, die in het verleden voorjaar van gemelden *Aalfs* eene of meer biggen kregen, buitengewoon zware varkens gehad hebben, onder anderen een van *Jan Schuiringa*, mede te Hoogemeeden wonende, dat 387 halve Nederl. ponden gewogen heeft.

Buitenland.

26 *Dec.* — Betreffende de terugkomst van den Paus te Rome is nog niets zekers bekend.

— De Prins van *Wallis*, de vermoedelijke troonopvolger van Engeland, heeft dezer dagen in groot levensgevaar verkeerd. Met de Koningin en andere personen van het hof tegenwoordig zijnde bij eene jagtpartij in de omstreken van Osborne-house, heeft de jeugdige Prins, terwijl hij zich haastte, om een geschoten vogel op te nemen, onbedacht zich blootgesteld aan het schot van lord *Canning*, op het oogenblik, dat deze op een haas aanlegde. Kolonel *Grey*, dit ziende, heeft ijlings eene beweging gemaakt, ter beveiliging van den Prins, en daarbij een gedeelte van het schot hagel in zijne kleederen bekomen. Ofschoon de Prins gelukkig ongedeerd gebleven was, heeft dit vooral eene groote ontsteltenis onder de aanwezigen gebaard. Lord *Canning* viel, oogenblikkelijk na het afgaan van het schot, van schrik in onmagt, en zijne echtgenoote, meenende dat hij door 't springen van zijn geweer gekwetst was, zeeg mede bewusteloos neder. De hevige ontsteltenis van HM. en haren gemaal weken eerst, toen men zich verzekerd had, dat de Prins geen letsel had bekomen.

— Men verneemt thans, dat de schepen *Entreprise* en *Investigator*, in het begin van het volgende jaar, weder eene reis naar de Noordpool-zee zullen aannemen, om sir *J. Franklin* en diens togtgenooten op te sporen. Ditmaal zullen zij de poolstreek van de westzijde onderzoeken, en tot dat einde in de eerste plaats naar de Sandwich-eilanden stevenen.

— In de Belgische Kamer van Afgevaardigden is het bij de beraadslagingen over de Financiële wetten tot een fellen strijd gekomen tusschen de voorstanders van beschermende regten voor den landbouw en de voorvechters van den vrijen graanhandel; — dat is, tusschen de grondbezitters en de gebruikers. De eersten willen nog vóór nieuwjaar op nieuw over het beginsel raadplegen. De laatsten hebben, met eene kleine minderheid deze beraadslaging doen uitstellen tot Februarij, met behoud van de bestaande vrijheid. — De bewindslieden erkennen overigens een tekort van 35 millioenen op de Rijks inkomsten. Anderen schatten het op 40, behalve de vlottende schuld van 30 millioenen. De eerstgenoemden laten niet na, van tijd tot tijd de noodzakelijkheid te betoogen, om 's Rijks schatkist op de eene of andere wijze te hulp te komen.

— Bij gelegenheid van het Kersfeest maakt, sedert onheugelijke jaren, een versierde gans in elke Engelsche familie de feestschotel uit. Een poelier te Louth, bij Londen, heeft ll. vrijdag, met behulp van 45 personen, 4000 ganzen en 1500 eenden, kalkoenen en hoenders gedood, welke ontzagchelijke menigte gevogelte op ééne hoeve in de nabuurschap opgekweekt was en wekelijks 110 quarters graan tot voeding noodig had; velen dezer ganzen wogen 20 a 25 oude ponden.

Assen, 27 December.

— Voorleden zondag had te Gasselte onder de namiddag-godsdienstoefening het volgende ongeluk plaats: Eenige kinderen uit Gasselte liepen op een plek ijs bijna ¼ uur van dit dorp te spelen, zonder dat hunne ouders zulks wisten; een jongetje, 9 jaren oud, zoontje van *Jacob Kroeze*, smidsbaas aldaar, moet zich te ver op het wrakke ijs gewaagd hebben, zoodat hetzelve er door geraakte, zonder er weer uit te kunnen komen; een ander, mede 9 jaren oud, zoontje van den kleermaker *Derk Sweerts*, wilde zijn speelmaker te hulp komen, maar zakte ook door het ijs; op hun noodgeschrei liepen de andere alle nog jongere kinderen naar huis, en gaven van het voorgevallene kennis; waarop men zich dadelijk naar de plaats des ongeluks begaf, toen men echter daar aankwam, waarmede nog al eenigen tijd verliep, zag men de kleinen nog wel boven water, doch alle pogingen, welke men aanwendde, nadat zij op het drooge gebragt waren, om hen in het leven terug te roepen, waren vruchteloos.

— Het doet ons genoegen, te kunnen mededeelen, dat aan den Jagtopziener *Lakenberg*, die bij het vervolgen van zekeren *B.*, bij Veenhuizen op de jagt zijnde, zonder van eene acte voorzien te zijn, door dezen in de beide beenen geschoten werd, (zie ons nommer van 30 Oct. jl.) voor zijn moedig gedrag eene gratificatie van *f* 40 is verleend.

— Men verneemt, dat de reden, waarom aan de landlieden, in die streken van dit gewest, waar de groote menigte ganzen aanzienlijke schade aan de te veldstaande winterrogge toebrengt, vooral in de gemeente Beilen, geene permissie tot eene algemeene jagt op deze dieren wordt verleend, daarin is gelegen, dat de tegenwoordige jagtwet niet veroorlooft, buitengewone jagten te houden, voor dat de groote jagt gesloten is, daar anders de regten van de houders van acten, die het regt van uitsluitend jagen van den staat hebben gekocht, zouden benadeeld worden, terwijl ook na het sluiten van de jagt zoodanige permissie alleen door den Opper-Houtvester kan verleend worden. *Zou het niet hoog tijd zijn, de wet op de jagt, dat toch niet meer dan eene liefhebberij is, maar de behoeften en belangen van den landbouw te wijzigen? (Red.)*

* *Coevorden* 26 *Dec.* Een onzer leeraren de heer *A. W. van Moock* hield ten aanhooren eener talrijke schaar een dankstond als nabetrachting der geheerscht hebbende cholera te dezer stede. Deze rede is met belangstelling gehoord, en wij achten het den leeraar waardig, dat hij zijn kanselwerk ook dienstbaar wil maken tot ondersteuning der behoeftige nagelaten huisgezinnen der cholera-slagtoffers. Er is bereids eene lijst van inteekening op de uitgesprokene leerrede bij den boekhandelaar *van der Scheer* te Coevorden uitgegeven. Wij hopen, dat het edel en menschlievend doel des leeraars worde bereikt en hij door eene ruime inteekening zijn loffelijk streven bekroond zie, om de rampen te lenigen, welke de ziekte onder zoovele behoeftige huisgezinnen heeft veroorzaakt. Eere den leeraar, die zoowel troost stort in in de gemoederen der treurigen, als dankerkentenis opwekt in de harten van zoovelen, die voor de ziekte zijn bewaard gebleven, maar bovenal, eere den leeraar, wiens ijverige pogingen zich mede uitstrekken, om in de stoffelijke behoeften van zoovele ongelukkigen te voorzien. Zijn menschlievend doel worde bereikt!

* *Meppel*, 26 *Dec.* Naar men verneemt, zal Ds. *Lulofs* alhier aanstaanden maandag-avond (oude-jaarsavond) zijne afscheidspreek houden.

27 *Dec.* De uitslag der tienjarige volkstelling is alhier geweest alsvolgt: In den nacht van 18 op 19 Nov. jl. hadden in deze gemeente gewoon verblijf 2974 mannen en 3353 vrouwen, tijdelijk verblijf 10 mannen 13 vrouwen; doortrekkend waren 31 mannen 21 vrouwen; tijdelijk uit de gemeente afwezig waren 47 mannen 17 vrouwen; er bevonden zich 1875 ongehuwde mannen en 2090 ongehuwde vrouwen, 999 gehuwde mannen en 1011 gehuwde vrouwen, 141 weduwenaars en 277 weduwen; 4680 zijn in de gemeente, 610 buiten de gemeente in de Provincie, 1038 binnen het Rijk in eene andere Provincie, 1 in onze buitenl. bezittingen, 68 in Duitschland, en 5 in Belgie geboren. Van de geteelden waren 5627 Nederduitsch Hervormden, 10 Evangelisch Lutherschen, 1 Hersteld Evangelisch Luthersch, 32 Doopsgezinden, 5 Remonstranten, 187 Christelijke Afgesch., 49 Roomsch Cath., 490 Nedd. Israëlieten en 1 tot geene der genoemde gezindten behoorende. De geheele bevolking beliep op 19 Nov. jl. 6402 zielen. Volgens de telling van 1830 bedroeg dezelve 5682, volgens die van 1840 6070 zielen. Volgens de opgave naar de tabellen van den Burg. stand bedroeg de bevolking op 1 Jan. 1849 7042 zielen, hetgeen met de thans verkregene uitkomsten een aanzienlijk verschil uitmaakt. Bij deze telling is gebleken, dat er op 19 Nov. te Meppel waren 1300 huizen, 1407 huisgezinnen en 21 vaartuigen.

* *De Wijk*, 26 *Dec.* Op den 19 Nov. jl. zijn binnen de Gemeente de Wijk volgens telling aanwezig geweest 1030 mannelijke en 988 vrouwelijke, totaal 2018 zielen.

— Naar men verneemt heeft de meerderheid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, wier oordeel over de voorgedragene Staatsbegrooting voor 1850 niet gunstig was, echter geoordeeld, dat de omstandigheden der tijden, voor de aanneming der Staatsbegrooting in haar geheel pleitten. Men gevoelde zich daartoe genegen, als noodzakelijk in het tegenwoordig tijdstip.

— Volgens de *Prov. Friesche C.* breidt zich de longziekte bij Leeuwarden uit, en moet dezelve door de geheele Pro-

vincie en inzonderheid in de Grietenijen Baarderadeel en Rauwerderhem heerschende zijn.

— Bij de Herv. Diakonie te Leeuwarden is van een onbekende *f* 1000 ontvangen tot een fonds, om daarvan deugdzame leden te gedenken.

— Te Nijmegen is iemand, die zich in hechtenis bevond, met de vrouw zijner keuze in den echt verbonden. Na de voltrekking moest echter het jeugdige paar dadelijk de smart der scheiding ondervinden, daar het hoofd der echtvereeniging onder behoorlijk geleide naar de gevangenis werd teruggebragt. Vergeefs riep de vrouw de bepaling van het Burg. Wetb. in, die den man de verpligting oplegt, zijne vrouw bij zich te ontvangen in het huis, dat hij bewoont.

HOOFDZAKELIJKE INHOUD *van de bij gelegenheid der discussie over de wet op de middelen in de avondzitting van de Tw. Kamer der St.-Gen. van den* 19 *December jl. door den Heer* VAN HEIDEN REINESTEIN *voor de vuist uitgesprokene* REDEVOERING.

Indien ik niet bij gelegenheid der algemeene beschouwingen over de Staatsbegrooting, die ons thans bezig houdt, mijne bedenkingen heb in het midden gebragt, dan is zulks geschied uithoofde van den exceptionelen toestand, waarin wij ons bevonden. De optreding van een nieuw Ministerie bij den ophanden zijnden afloop van de loopende dienst, de onmogelijkheid, waarin daardoor dat nieuwe bewind zich bevond, om de begrooting in voege door het afgetreden Ministerie ingediend, om te werken en te wijzigen, maakte de aanneming derzelve noodzakelijk, en eenmaal besloten hebbende haar ook mijne stem niet te weigeren, wilde ik niet gaarne in de herhalingen vallen, waaraan zoo vele onzer medeleden zich in den loop dezer langdurige discussie hebben schuldig gemaakt. — Wat nu de wet op de middelen betreft, terwijl ik de begrooting, behoudens wijzigingen, onder het afgetreden Ministerie welligt ook had kunnen goedkeuren, zoo moet ik reeds nu de verklaring afleggen, dat ik, ja *thans* door de noodzakelijkheid gedrongen deze wet zal aannemen, doch indien ik weder de eer mogt hebben tot de beoordeeling eener volgende begrooting te worden geroepen, ik haar bepaaldelijk zal verwerpen, indien niet de zoo lang gewenschte en der natie toegezegde wijziging van ons belastingstelsel vóór dien tijd is tot stand gebragt. Ik deel geenszins, mijne Heeren, de gevoelens van een geacht medelid, die in eene onzer vorige zittingen met zulke sterke kleuren de kommervolle toestand afschilderde, waarin naar zijn inzien ons Vaderland zich bevond. Ik zoude rekenen mij aan ondankbaarheid schuldig te maken aan den Hoogen Albestuurder, die Nederland ten allen tijde heeft bijgestaan, indien ik dergelijke tafereelen durfde ophangen. — Ik deel evenmin het gezegde van een ander lid, dat het nationaal vermogen zoo zoude zijn uitgeput, dat men zich stipt tot het *noodige* moest bepalen, en van erkende *nuttige* uitgaven moest afzien. Indien toch de zuinigheid zoo ver werd gedreven, dat zij onze ontwikkeling en vooruitgang moest belemmeren, dan zoude zij de wijsheid bedriegen, zoo vele bronnen van welvaart zouden gestopt blijven, en de middelen ook voor het *noodige* worden weggenomen.

Maar deel ik deze beschouwingen niet, ik houd mij ten volle overtuigd, dat het bij ons bestaand stelsel van belastingen zoo in hare beginselen, als in hare toepassing de nijverheid drukt, de middenstand doet achteruitgaan en eenen verderfelijken invloed op de ontwikkeling onzer nationale welvaart uitoefent. — Ik moet hier in transitie eene beschouwing tegenspreken, door den Minister van financien in de onlangs door hem gehoudene kernachtige rede in het midden gebragt, ten betooge, dat in de provincien Groningen en Friesland de welvaart moest geacht worden toe te nemen, blijkens de toegenomene opbrengst van het middel van den waarborg op de goud- en zilverwerken. De minister toch heeft bij zijne vergelijking twee jaren genomen, waarvan het eene voor den landbouw hoogst ongunstig, het andere daarentegen hoogst voordeelig geweest is, en deze omstandigheid, gepaard aan het strenge toezigt op het frauduleus invoeren van vreemde goud- en zilverwerken, en aan de erkende daadzaak, dat ongelukkig de weelde, ongeacht de meerdere of mindere welvaart, steeds toeneemt, maakt het niet bevreemdend, dat in eene landstreek, waar de nationale kleederdragt eene steeds toenemende tentoonspreiding van gouden en zilveren sieraden medebrengt, het bedoelde middel op den waarborg heeft moeten klimmen, doch levert zulks geene juiste maatstaf voor de daaruit door den Minister getrokkene conclusie op.

Ik had mij voorgesteld en voorbereid, om ook mijne gevoelens over ons geheel belastingstelsel bij deze gelegenheid uit een te zetten, doch ben daarvan teruggekomen, zoowel uithoofde van den reeds zoo lang gerekten duur dezer discussien, als van den buitengewonen toestand, waarin wij ten opzigte der beoordeeling van deze wet verkeeren, en ik zal mij ook daarom bepalen tot eenige algemeene beschouwingen vooral ten aanzien der accijnsen, want, hoezeer ik mij overtuigd houde, dat bij het hooge cijfer onzer staatsbegrooting het eene behoefte is, in veelsoortige belastingen te vallen, en de invoering van een zoogenaamd *impot unique* niets meer dan hersenschim is, zijn echter in ons tegenwoordig stelsel de zoodanige opgenomen, die uit verschillende oogpunten te veroordeelen, óf op zich zelve óf uithoofde van eene onevenredige toepassing.

Onder de meest drukkende accijnsen noem ik vooral die op *de zeep*, op *het zout* en op *de brandstoffen*, de beide laatstgemelde bepaaldelijk, daar zij niet slechts den arbeid maar ook de productie treffen, voor zoo verre zij artikelen van algemeene behoefte en consumtie drukken, en tevens als grondstoffen voor vele takken van nijverheid eene eerste plaats bekleeden.

Onder de brandstoffen, mijne heeren, geloof ik gerustelijk *den turf* te mogen noemen, als diegene, welke het meest onze aandacht verdient, en als zoodanig meer bepaaldelijk hare geheele afschaffiing, en althans voor ieder geval eene herziening der wet ten aanzien der meest drukkende bepalingen te moeten aanbevelen; het zijn vooral de *hooge veenen*, die ik op het oog heb, en waarvan de ontginning en exploitatie speciaal ook voor het gewest, waarin mij de eer der keuze van volksvertegenwoordiger mogt te beurt vallen, van een overwigtig belang is; zij toch maakt woeste en nietswaardige gronden productief, zij herschept woestenijen en wildernissen in schoone en vruchbare dreven, en brengt leven en rijkdom aan, waar vroeger alles doodsch was en in armoede lag begraven.

Ja, Mijne Heeren! Drenthe is bij velen van Ulieden weinig, te weinig bekend, en als een noodzakelijk gevolg daarvan wordt het dikwerf miskend; men denkt niet aan de bronnen van welvaart, aan de schatten die in haren boezem sluimeren; men vergeet dat, terwijl vele onzer gewesten haren hoogsten trap van ontwikkeling bereikt hebben, Drenthe daarentegen nog in de eerste periode daarvan verkeert, maar dat ook juist daarin de reden en de grond voorhanden is, waarom de bevordering van die ontwikkeling in haar eigen belang en in dat van den staat niet krachtig genoeg kan worden aanbevolen; exploitatie van hooge veenen, landontginning door cultures van woeste gronden, in verband met eene zoo zeer gewenschte en noodige kanalisatie, ziedaar de middelen, waardoor deze hoezeer territoriaal uitgestrekte echter algemeen gering geachte Provincie, tot een staat van welvaart zal kunnen geraken, om, ik durf het hier openlijk verkondigen, met de belangrijkste gewesten van ons Vaderland in vele opzigten te kunnen wedijveren.

Mijne voornaamste bezwaren tegen de belasting op den *Turf* zijn daarin gelegen, dat zij onevenredig drukt, en zonder aanzien van soort de slechte even zwaar als de beste treft, en daarbij in hare toepassing drukkende en knellende bezwaren en opofferingen van den verveener vordert. Ik bedoel hier vooral de vernieling van zoodanigen turf, die deszelfs waarde voor het debiet heeft verloren en waarvan geene afschrijving zonder voorafgaande vernieling mag worden verleend; wanneer ik u nu slechts wijs behalve op de vernieling van de grondstof, hoezeer dan ook van mindere waarde, nog tot zoo veler gebruik geschikt, op de daarbij komende verlorene kosten van verarbeiding, vermeerderd met de kosten van vernieling, in verband met noodzakelijk daaraan verbondene moeijelijkheden en tijdverlies, bij ongunstig weder of bezwaren der Administratie, dan zal ik mij wel kunnen bepalen bij de opname van dit eene punt, dat op zich zelve den accijns al reeds verwerpelijk maakt; hierbij komt nu de bepaling ten aanzien van *de krimp* en de steeds toenemende hoogere aanslagen, als het gevolg van de wijze van salarisatie van den daarmede belasten Ambtenaar, die zijne belooning naar gelang van het bedrag der tonnen geniet. Deze beide hoofdpunten, indien zij niet zijn weg te nemen, zooals vroeger wel eens door de Regering beweerd is, zijn mijns inziens voldoende, ook met voorbijgaan der menigvuldige ondergeschikte bezwaren, om de veroordeeling over deze belasting uit te spreken.

En nu ik van die moeijelijkheden, van dien druk, verbonden aan eene belasting vooral in betrekking tot hare toepassing, heb moeten gewagen, nu zij het mij vergund, de attentie van den Minister van Financiën meer speciaal daarop te vestigen en hem op te merken, hoezeer het beginsel van wantrouwen en transactie, dat ons stelsel van belastingen vooral de Indirecte onder dezelve aankleeft, in hare wettelijke toepassing die belastingen veel drukkender, veel hatelijker voor den belastingschuldigen maakt, dan zij op zich zelve uit den aard der zaak zijn; of mag niet het tijdverlies aan het afhalen van ontelbare geleibiljetten, vooral voor den landbewoner en dan in drukte van oogst en hooitijd, zijne gehoudenis aan bepaalde kantooruren en daarbij gevaar van bekeuring bij nietswaardige en dikwerf schuldelooze overtreding, mag niet dit alles als een bezwaar en een druk vermeld worden, die dikwijls nog zwaarder wegen dan de belasting zelve?

Regelmatige heffing van belasting zonder formaliteiten is onmogelijk, maar te lastige, te drukkende bemoeijelijking

maakt ze voor den eerlijken belastingschuldige ondragelijk, terwijl ze weinig of niets afdoen voor hem, die zich op fraude en ontduiking van 's Rijks regten heeft toegelegd. Maar ook aangenomen, dat minder omslagtige formaliteiten, eenen eenigzints minderen opbrengst zullen ten gevolge hebben, dan wordt zulks dubbel opgewogen door de tevredenheid, die men daardoor bij het algemeen verwekken zal.

Onder de treurige gevolgen, welke sommige accijnsen eigenaardig vergezellen, behoort vooral de hoogstnadeelige invloed, welken zij op de zedelijkheid uitoefenen; wat toch, om alleen slechts *de zeep* te noemen, de accijns op dat middel betreft, zoo is het overbekend, dat zij door hare belemmerende voorschriften, den fabrijkant dwingt tot smokkelen, en dat ten gevolge daarvan de handel in dat artikel van uit de handen der eerlijke fabrijkanten bijna uitsluitend in die van erkende smokkelaars is overgegaan.

Men beschouwe verder de uitgebreide smokkelhandel, zoo als die in accijnsgoederen aan onze grenzen gepleegd wordt, waar geheele huisgezinnen daarvan hun bestaan en kostwinning maken, en jeugdige kinderen van 8 tot 12 jaren, aan alle onderwijs en opvoeding onttrokken, voor ondeugd en onzedelijkheid worden opgeleid, het zij mij vergund de vergadering en vooral den Minister van Financiën bij deze ter overweging aan te bevelen een adres, waarin ik onlangs de eer had te rapporteren, en aan ons ingediend door eene vereeniging van bekende en algemeen geachte handelaren der stad Groningen, die daarbij niet slechts het door mij aangeduid kwaad uiteenzetten, en in deszelfs gevolgen nagaan, maar ook middelen ter leeniging aanprijzen, middelen, die zeer bijzonder mijne attentie hebben opgewekt, en ten doel hebben zoowel de wering van den bedoelden smokkelhandel als eene ontheffing van sommige formaliteiten, die ook in Groningen het vervoer van zoovele artikelen naar de Provincie belemmeren, en de ware belangens van den handel en den eerlijken koopman in den weg staan.

En nu, mijne heeren, ten slotte, men verbanne alle verkeerde fiscaliteit, men handhave de gewigtige belangen van den landbouw, van handel en van nijverheid, door ons stelsel van belastingen zoodanig te wijzigen, dat het ontdaan worde van al datgene, wat noodeloozen druk, noodeloos knellende banden aanbrengt: men ga meer en meer voort op het pad van doelmatige bezuiniging en vereenvoudiging, en men vergete vooral niet, dat, toen de natie nu een jaar geleden over de volbragte grondwetsherziening jubelde, zij dat deed, minder met het oog op meerdere politieke vrijheden, dan wel op ontwikkeling van zedelijk en intellectueel belang door onderwijs en opvoeding, ontwikkeling van nationale welvaart en nijverheid en opbeuring van den middenstand onzer burgerij, door eene doelmatige wijziging van ons stelsel van belastingen en het herstel van noodzakelijk evenwigt in eene gelijkmatige verdeeling der lasten tusschen alle ingezetenen in den lande, hetwelk thans gemist wordt.

AANBESTEDING.

Op donderdag den 10 Januarij 1850 des middags ten 12 ure, zal, onder nadere approbatie, in het bijzijn van den fungerenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in Drenthe, aan het Gouvernementshuis te Assen, worden aanbesteed:

Het **bouwen** van eene **nieuwe PASTORIJ** en **SCHUUR** voor de Herv. Gemeente te Borger, met bijlevering van **materialen.**

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. Het betrekkelijke bestek en de voorwaarden zullen ter lezing voorliggen:

Te Assen, behalve aan het Gouvernementshuis, in de voornaamste Logementen en Koffijhuizen; te Borger in het Gemeentehuis; te Meppel in het Heeren Logement; te Smilde in de Veenhoop; te Hoogeveen in het Posthuis; te Coevorden in de Koppelpaarden; te Gasselternijeveen bij de wed. *Bakker;* te Groningen bij *van der Laan;* te Winschoten bij *van Dijk;* te Wildervank in het Gemeentehuis, en te Zwolle bij *Scheuer* voor de Kamperpoort.

De aanwijzing in loco zal worden gedaan den 9 Januarij des voormiddags, terwijl nadere informatien en inzage der teekening te bekomen zijn bij den fungerenden Hoofd-Ingenieur voornoemd, mitsgaders bij den Aspirant-Ingenieur, beide te Assen.

De Heer *A. van der Scheer*, te Assen, is voornemens ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, publiek te koop aan te bieden: **8 vierendeels WAARDEEL** in het Groote Veld in de Marke van Rolde, nabij den Groller-weg, groot te zamen 100 bunders, in 16 perceelen te veilen; voorts **8 AANDEELEN** in de Marktplaatsen van de nog onverscheidene Marke van Rolde, en perceelen **VELDGROND** aan den Grollerweg, in het Holt, vóór de Bulten; verder eenig **BOUWLAND** en **BROEKLAND,** en eindelijk den AFBRAAK van het halve Fabrieksgebouw, staande bij Rolde; van welke Gronden een Kaartje bij *A. Hofste* ter inzage ligt.

De veiling zal plaats hebben te Assen bij *A. Hofste*, op vrijdag den 28 December 1849, des avonds te zes uur precies te beginnen. H. H. VAN LIER.

Op maandag den 31 December 1849, des voormiddags te 10 uur te beginnen, zullen te Vries, ten overstaan van Mr. *A. Homan*, Notaris aldaar, publiek worden verkocht: min of meer **250** te Vries op stam st[aa]nde **Eikenboomen**, geschikt voor den scheepsb[ouw] en allerlei huis- en timmerwerk, toebehoorende [aan] de weduwe en kinderen van *Albertus Koops* te Vries overleden. Zamenkomst het huis van de weduwe *A. Koops* te Vries.

HOUTVERKOOPING, op den Eersten Steen, bij Assen, [op] woensdag den 9 Januarij 1850, des morge[ns] 1[0] uur te beginnen, van ruim **120** stuks op stam [staande] zware **Eikenboomen**, bijzonder hoog en regt, en van **2** dito **Beukenboomen;** voorts van meer dan **300 fijne Dennen**, geschikt tot allerlei timmerwerk; alsmede van eenig **Riggelwerk**, **Erwtenrijs** en **Takkebosschen** of **Schensen.**

HOUTVERKOOPING in het Noord-Sleener hout van **260** zware op stam staande **Eiken**, ten overstaan van Mr. *L. Kniphorst* Notaris te Emmen, op woensdag den 9 Januarij 1850, 's morgens te tien uren.

Emmen, 27 *Dec.* 1849. L. KNIPHORST.

Verkooping van **woeste Gronden** in de Markte van Buinen, gemeente Borger, ten huize van *Jan Mearsing*, te Buinen, op dingsdag den 22 Januarij 1850, 's morgens te tien uren; ten overstaan van Mr. *L. Kniphorst*, Notaris te Emmen, ten verzoeke van de Marktgenooten van Buinen.

Emmen, 27 *Dec.* 1849. L. KNIPHORST.

UIT DE HAND TE KOOP,

een **HUIS** en **groote SCHUUR**, staande en gelegen te Assen, aan den Singel, voor allerhande neringen geschikt, thans bewoond en gebruikt door den eigenaar *Geert Sturel*, Mr. Steenhouwer te Assen; — ook kan het huis en de schuur ieder afzonderlijk worden gekocht.

Er is dezer dagen op den weg tusschen Groningen en de Punt gevonden een pakje, bevattende een boek met muzijk voor de piano en een kleiner dito voor het orgel, benevens vier Fransche schoolboekjes, vermoedelijk te huis behoorende te Eelde. De eigenaar kan dit een en ander terug bekomen op het bureau dezer Courant tegen betaling van de kosten dezer Advertentie en 50 cent tot fooi voor den vinder.

Coevorden, 24 *Dec.* Rogge *f* 3.50. Boekweit *f* 3.00. Boter ned. pond *f* 0.40. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.37.

Hoogeveen, 24 *Dec.* Rogge *f* 3.72½. Boekweit *f* 3.50. Haver *f* „ . „. Boter n. pond *f* 0.46. Honig n. pond *f* „ . „. Ter markt aangeb. 95 mudd. rogge; 54 m. boekweit. 0 m. haver; 197 p. boter; 0 p. honig. Zetting: 6 p. roggeb. *f* 0.33.

Assen, 27 *Dec.* Rogge *f* 3.50 a *f* 3.30. Boekweit *f* 3.75 a *f* 3.25. Aardapp. *f* 0.90 a *f* 0.80. Boter n. p. *f* 0.50 a *f* 0.47½. Hooi 1000 n. p. *f* „ . „. Stroo 100 n. p. *f* 2.60. Aantal: 370 mud Rogge; 160 mud Boekweit; 25 mud Aardapp; 360 n. pond Boter; 0 n. pond Hooi; 2000 n. pond Stroo; 92 Wagens. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.34.

Groningen, 25 *Dec.* Wegens het Kersfeest is er geene beurs gehouden.

Steenwijk, 24 *Dec.* Rogge *f* 3.50 a *f* 3.00. Boekweit *f* „ a *f* „ . „ Garst *f* „ . „ a *f* „ . „ Boter ¼ vat *f* 11.50.

Oldemarkt, 22 *Dec.* Boter ¼ vat *f* 14.00 a *f* 14.50.

Amsterdam, 26 *Dec.* Werk. Sch. 2½ pct 55¼; de overige fondsen niet verkocht.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.